

Erhvervsstyrelsen
Langelinie Allé 17
2100 København Ø

WILDERS PLADS 8K
1403 KØBENHAVN K
TELEFON 3269 8888
MOBIL 91325780
SIGL@HUMANRIGHTS.DK
MENNESKERET.DK

Sendt til annpet@erst.dk og katjac@erst.dk

DOK. NR. 23/02356-2

23. NOVEMBER 2023

HØRINGSSVAR OVER UDKAST TIL LOVE VED GENNEMFØRELSE AF EU-DIREKTIV OM VIRKSOMHEDERS BÆREDYGTIGHEDSRAPPORTERING

Erhvervsstyrelsen har ved e-mail af 13. oktober 2023 anmodet om Institut for Menneskerettigheders eventuelle bemærkninger til udkast til lov om ændring af årsregnskabsloven, revisorloven og flere andre love (gennemførelse af EU-direktiv om virksomheders bæredygtighedsrapportering og om forhøjelse af størrelsesgrænser i regnskabsdirektivet).

Som en del af gennemførelsen af EU-direktivet om virksomheders bæredygtighedsrapportering foreslås der i udkastet ændringer af årsregnskabsloven, revisorloven og flere andre love. Instituttet har bemærkninger til udkastet til ændringer af årsregnskabsloven og revisorloven.

SAMMENFATNING AF INSTITUTTETS BEMÆRKNINGER

Instituttet byder EU's lovgivning og standarder om virksomheders bæredygtighedsrapportering velkomne, og ser dem som helt centrale i at forbedre kvaliteten af virksomheders bæredygtighedsrapportering, herunder på det menneskeretlige område samt tilgængeligheden af disse informationer for den bredere offentlighed. Instituttet finder overordnet de foreslåede ændringer af de hhv. årsregnskabsloven og revisorloven fsva. bæredygtighedsrapportering positive.

I fht. de foreslåede ændringer af årsregnskabsloven handler Instituttets bemærkninger særligt om at sikre, at den danske implementering af direktivet afspejler væsentlige indholdsmæssige eller begrebsmæssige punkter fra Direktivet herunder menneskeretlige aspekter heraf. Dette er væsentligt for at sikre kvaliteten i loven, samt sammenhæng med beslægtede lovgivning (fx den delegerede retsakt der indeholder tekniske standarder for virksomheders rapportering) og internationale

standarder, der udgør fundamentet for de konkrete rapporteringsforpligtelser (herunder FNs Vejledende Principper for Menneskerettigheder og Erhverv).

I fht. de foreslåede ændringer af revisorloven handler Institutets bemærkninger særligt om at sikre den nødvendige kapacitet (fagligt og ressourcemæssigt). Hvis ikke dette sikres er der fare for at både revisionen og tilsynet med denne ikke udføres i overensstemmelse med internationale standarder for ansvarlig virksomhedsadfærd herunder FN's Vejledende Principper for Menneskerettigheder og Erhverv.

Institutet følger området på EU-niveau tæt og har tidligere leveret input til revisionen af direktivet om ikke-finansiell rapportering i juni 2020 hvori Institutet lagde vægt på at sikre at EU's tilgang møder internationale standarder for ansvarlig virksomhedsadfærd og virksomheders respekt for menneskerettigheder¹. I tillæg har Institutet givet input til udformningen af Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) i juli 2021² samt fsva. udarbejdelse af tekniske standarder for virksomheders bæredygtighedsrapportering i august 2022³, januar 2023⁴ og juli 2023⁵.

BEMÆRKNINGER TIL ÆNDRINGER I ÅRSREGNSKABSLOVEN

ANVENDELSESOMRÅDET

Erhvervsministeriet foreslår en minimumsimplementering af Direktivet, men årsregnskabslovens anvendelsesområde går videre end Direktivets anvendelsesområde, idet flere virksomhedsformer er omfattet. Institutet er enig i den foreslåede tilgang omkring omfattede virksomhedsformer.

VIGTIG TERMINOLOGI OG DEFINITIONER

Institutet deler Erhvervsministeriets betragtninger omkring introduktionen af dobbeltvæsentlighedsvurdering som et led af implementeringen af direktivet og som en signifikant forandring fra den

¹ [Microsoft Word - 20_01332-1 DIHR - NFRD Submission - June 2020 \(Formatted\) 485136_1_0 \(humanrights.dk\)](#)

² [FEEDBACK TO THE CORPORATE SUSTAINABILITY REPORTING ADOPTED ACT \(humanrights.dk\)](#)

³ [DIHR ESRS Submission - August 2022_0.pdf \(humanrights.dk\)](#)

⁴ [DIHR reaction memo final ESRS \(humanrights.dk\)](#)

⁵ [DANISH INSTITUTE FOR HUMAN RIGHTS – COMMENTS TO THE DRAFT ESRS DELEGATED ACT](#)

tidligere rapporteringsforpligtelse (Erhvervsministeriets bemærkninger til lovforslag afsnit 2.2.2).

Instituttet bemærker derfor at lovforslaget ikke indeholder begrebet dobbeltvæsentlighed hvilket kan skabe forvirring og mangel på klarhed omkring sammenhængen mellem årsregnskabsloven og forpligtelserne i den delegerede retsakt. For at understrege denne forskel fra tidligere praksis omkring væsentlighedsvurderinger, der ikke tog højde for dobbelt væsentlighed, samt for at sikre kohærens med den delegerede retsakt, anbefaler Instituttet at begrebet dobbelt væsentlighed introduceres direkte i årsregnskabsloven.

Konkret anbefaler Instituttet i den forbindelse

- At begrebet indarbejdes i den foreslåede §99a6b og/eller i dertilhørende stk 4. der klarlægger, at vurderingen skal dække hele værdikæden. Denne paragraf bør indskærpe, at offentliggørelse af væsentlige indvirkninger skal bero på en dobbelt væsentlighedsvurdering.
- At begrebet tilføjes til bilag 1 definitioner. Definitionen bør her følge den delegerede retsakt, herunder definitionen af 'indvirkningsvæsentlighed' og 'finansiel væsentlighed'.

Instituttet finder at den nuværende definition af bæredygtighedsspørgsmål ikke er tilstrækkelig klar herunder omkring hvorledes sociale faktorer, menneskerettigheder og arbejdstagerrettigheder skal forstås som en del af bæredygtighed. Uklarhed der skaber risiko for at rapporterings genstandsfelt herunder fsva. indvirkninger på menneskerettigheder ikke er tilstrækkeligt klart for de omfattede virksomheder og revisorer.

- Instituttet anbefaler, at definitionen af 'bæredygtighedsspørgsmål' (bilag 1 C, nyt punkt 14) tilrettes som følger: "Bæredygtighedsspørgsmål: Miljømæssige, og sociale og menneskeretlige samt faktorer, menneskerettighedsfaktorer og ledelsesmæssige faktorer, herunder spørgsmål om miljø og klima, personalemæssige spørgsmål samt spørgsmål vedrørende respekt for menneskerettighederne herunder forhold for arbejdstagere samt og bekæmpelse af spørgsmål om korrupsion og bestikkelse. Understregninger betyder i denne sammenhæng foreslået ny tekst og overstregninger foreslået slettet tekst.

ERHVERVSSTYRELSENS KAPACITET I FORBINDELSE MED TILHØRENDE KONTROL

Instituttet bemærker, at der ikke foreslås ændringer af bestemmelser om Erhvervsstyrelsens kontrol (§159-161) som følge af de udvidede rapporteringsforpligtelser. Kontrol med implementeringen af de nye

rapporteringsforpligtelser, og ikke mindst kvaliteten af deres implementering, vil være afgørende for at sikre, at lovens formål opnås.

Det er i den forbindelse afgørende for en meningsfuld kontrol af bæredygtighedsrapportering efter de nye standarder, at Erhvervsstyrelsen afsætter eller tilføres de nødvendige økonomiske og faglige ressourcer til meningsfuldt at kunne kontrollere og undersøge bæredygtighedsrapporteringernes overholdelse af lovgivningen, herunder de mange indholdsmæssige og tekniske krav fra den delegerede retsakt.

- Instituttet anbefaler, at lovforslaget (i §151-161) specificerer styrelsens organisering og ressourcer på området, samt hvorledes kontrol fsva. Bæredygtighedsrapportering implementeres.

MANGLENDE KLAGEADGANG

Instituttet bemærker, at der i lovforslaget ikke indføres klageadgang eller lignende kanaler for eksterne, herunder rettighedshavere og deres repræsentanter (fx fagforeninger) med henblik på at adressere mangelfulde eller urigtige bæredygtighedsoplysninger, 'greenwashing' mm.

En effektiv klageadgang kunne være et effektivt redskab til at sikre lovens implementering samt bekæmpe den risiko for 'greenwashing' eller 'social washing' der er forbundet med virksomheders selv-rapportering på bæredygtighedsspørgsmål.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at en klageadgang ang. virksomheders bæredygtighedsrapportering oprettes, eller at lovforslaget som minimum referer til det nationale kontaktpunkt NCP Danmark, som en kanal for klager ang. virksomheders bæredygtighedsrelaterede indvirkninger samt til klagemuligheder i forbindelse med grøn / etisk markedsføring under markedsføringsloven, herunder forbrugerombudsmanden.

YDERLIGERE TEKNISKE BEMÆRKNINGER TIL ÅRSREGNSKABSLOVEN

Instituttet har yderligere følgende tekniske bemærkninger til ændringer af årsregnskabsloven. Punkterne listes i kronologisk rækkefølge i overensstemmelse med lovforslagets struktur.

Konsistens i definitioner

§1 Punkt 20 (§99 nyt stykke 2): Det foreslåede stk. 2, 1. pkt., implementerer regnskabsdirektivets artikel 19, stk. 1, 3. afsnit. Set i sammenhæng med de øvrige ændringer i årsregnskabsloven, herunder

særligt i §99, skaber det foreslåede stykke imidlertid en potentiel forvirring omkring, hvad der forstås ved bæredygtighed og risiko for inkonsistens.

Bæredygtighedsdirektivet indfører som bekendt en bredere tilgang til definitionen af bæredygtighedsspørgsmål, end hvad der indfattes af 'miljø- og personaleforhold'. I tillæg indbefatter virksomheders potentielle og aktuelle indvirkninger på bæredygtighedsspørgsmål andre sociale faktorer end personaleforhold, herunder ikke mindst indvirkninger på menneskerettighederne blandt andre grupper end en virksomheds personale.

- Instituttet anbefaler, at teksten i §99 nyt stykke 2 bringes i overensstemmelse med tilgangen for virksomheder, der afgiver bæredygtighedsrapportering efter §99a. Konkret foreslås 'oplysninger vedrørende miljø- og personaleforhold' erstattet med 'oplysninger vedrørende miljømæssige og sociale faktorer herunder personalemæssige spørgsmål samt spørgsmål vedrørende respekt for menneskerettighederne'.

Drøftelser med lønmodtagerrepræsentanter

Instituttet bemærker, at den nuværende beskrivelse af drøftelser med lønmodtagerrepræsentanter i §3 punkt 2 (§ 118 a) ikke i tilstrækkelig grad indfanger meningen hermed. Dette er problematisk, idet dialogen med lønmodtagerrepræsentanter netop har til hensigt at skabe dialog om rapporteret data med henblik på at sikre kvaliteten heraf. Det bør sikres, at meningen fra bæredygtighedsdirektivets artikel 1, nr. 4, om ændring af regnskabsdirektivets artikel 19a, stk. 5, og artikel 29a, stk. 6, indfanges i den danske implementering.

- Instituttet anbefaler følgende sproglige tilretning: ' [...] lønmodtagerrepræsentanter underrettes og skal drøfte relevante bæredygtighedsoplysninger og midlerne til at samt hvorledes disse er fremskaffet og verificeret. Understregninger betyder i denne sammenhæng foreslået ny tekst og overstregninger foreslået slettet tekst.
- Samme ændring bør konsekvensrettes i §42, stk. 5, i forhold til erhvervsdrivende fonde. I den nuværende danske oversættelse af direktivets 'means of obtaining and verifying sustainability information' går meningen delvist tabt.
- Det anbefales i tillæg, at de afsnit af lovudkastet, der omhandler 'lønmodtagerrepræsentanter' tydeliggør, at dette begreb indbefatter fagforeninger.

BEMÆRKNINGER TIL ÆNDRINGER I REVISORLOVEN

De foreslåede ændringer har bl.a. til formål at tilrette revisorloven, således at denne også dækker revision af virksomheders rapportering omkring bæredygtighed.

SIKRING AF REVISORERNES KOMPETENCE FSVA

MENNESKERETTIGHEDER

Instituttet hilser overordnet de foreslåede ændringer omkring 'godkendelse til at afgive erklæringer om bæredygtighedsrapportering mm' (ny § 3 b-c) velkomne.

Det vil være afgørende, at kompetence omkring menneskerettigheder og standarder for virksomheders respekt for menneskerettigheder (FNs Vejledende Principper for Menneskerettigheder og Erhverv og OECDs Retningslinjer for multinationale selskaber) bliver en central del af den i §3c, stk. 2, omtalte efteruddannelse af revisorer på området, idet kravene i den delegerede retsakt i høj grad er afledt af disse standarder.

Disse standarder er derfor centrale for at forstå tænkningen og formålet bag konkrete tekniske rapporteringsindikatorer og for at kunne vurdere, hvorledes virksomheder rapporterer meningsfuldt herpå.

SIKRING AF RESSOURCER OG KOMPETENCE I ERHVERVSSTYRELSEN

Instituttet bemærker endvidere, at Erhvervsstyrelsens kvalitetskontrol af revision af bæredygtighedsrelaterede oplysninger kræver både økonomiske ressourcer og faglig kapacitet. Instituttet hilser i den forbindelse den foreslåede § 35, stk. 3, specifikation af faglig kompetence velkommen, idet sikringen af en fagligt stærk revision på området vil være afgørende for at sikre opnåelse af lovens formål.

Det er afgørende for en meningsfuld kontrol af revision af bæredygtighedsrapportering efter de nye standarder, at Erhvervsstyrelsen afsætter eller tilføjes økonomiske og faglige ressourcer. Disse ressourcer er nødvendige for at sikre kvalitetskontrol af revisorerens arbejde med bæredygtighedsrapportering og disses overholdelse af lovgivningen,

herunder på det menneskeretlige område i overensstemmelse med den delegerede retsakt.

- Instituttet anbefaler, at lovforslaget (i § 34-42) samt dertilhørende bekendtgørelse yderligere specificerer styrelsens organisering og ressourcer på området fsva. bæredygtighedsrapportering specifikt.

REVISORNÆVNET

Lovændringen indarbejder forpligtelser omkring bæredygtighedsrapportering direkte i lovens anvendelsesområde (ny § 1 a, stk. 1, nr. 7) herunder som en del af en revisor på områdets forpligtelser (ny §44 stk. 3). Derfor er det relevant at sikre, Revisornævnets kompetence til at håndtere sager, der måtte omhandle bæredygtighedsrapportering, herunder på det menneskeretlige område.

- Instituttet anbefaler derfor, at § 43 revideres således at kompetence i relation til bæredygtighedsrapportering, herunder menneskerettigheder og erhverv, kræves blandt de 8 medlemmer, der repræsenterer regnskabsbrugerne eller i tillæg hertil.

Dette er i tråd med den delegerede retsakts forståelse af brugere af bæredygtighedsrelateret rapportering, der inkluderer både traditionelle brugere (herunder investorer) samt andre brugere af bæredygtighedsrapportering (herunder fagforeninger, NGOer, eksperter mm)⁶.

Med venlig hilsen

Signe Andreasen Lysgaard

CHEFKONSULENT

⁶ European Sustainability Reporting Standards, kapitel 3.1, afsnit 22b. https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:a17f44bd-2f9c-11ee-9e98-01aa75ed71a1.0008.02/DOC_2&format=PDF